

Verksamhetsplan

Fas: Verksamhetsplan 2021 **Rapportperiod:** 1.1.2021 **Organisation:** Stadsledningen

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

I stadsledningens budget ingår de kollegiala organen centralvalnämnden, stadsfullmäktige, revision och stadsstyrelse. Stadsdirektörens och stadsledningens uppgift är att bereda ärenden till stadsfullmäktige/stadsstyrelse, verkställa beslut, leda stadens förvaltning, ekonomi, personal, informationsteknik, närings- och bostadsfrågor, miljöfrågor, externa relationer samt handha annan centraliserad service som specificeras av beslutande organ.

Stadsfullmäktige och stadsstyrelsen skall inom den kommunala självstyrelsen sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling inom kommunen.

Stadsdirektören och stadsledningens stads-, finans-, personal- och stadsarkitektkansli skall administrera, utveckla och leda stadens förvaltning.

Omvärldsanalys

(Källa: ÅSUB, rapport 2020:4)

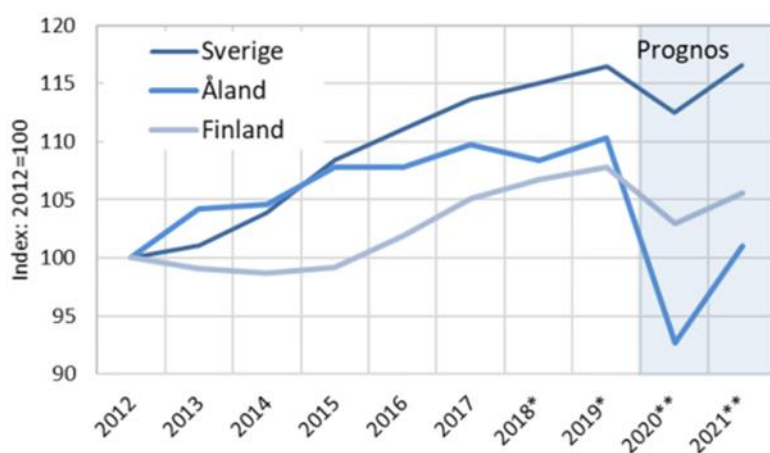
- Utvecklingen av coronapandemin är helt avgörande för den globala ekonomiska utvecklingen det kommande året. Flera av de tunga prognosinstituten väntar sig att erfarenheterna från landsomfattande nerstängningar har visat sig vara så dyra att framtida utbrott inte kommer att använda denna strategi, och att en lika dramatisk ekonomisk nedgång som i våras inte kommer att repeteras under en andra smittovåg. Framöver väntas istället ökad smittspridning mötas av alternativa lösningar som utbredd testning tillsammans med regionala/lokala åtgärder.
- Den pågående pandemin har slagit mycket hårt mot världsekonomin, men framför allt mot tjänste- och turismbaserade ekonomier såsom Åland.
- Den finska ekonomin har klarat pandemin relativt väl så här långt, men utsikterna är negativa både på kort och lång sikt.
- Ålands BNP-prognos visar att det privata näringslivet krymper med en femtedel medan den offentliga sektorn växer med knappa tre procent i år (2020), vilket resulterar i en prognos för BNP på -16 procent. Nedgången följs enligt beräkningarna av en ökning på nio procent nästa år.
- De fortsatta reserestriktionerna är det enskilt viktigaste hindret för en återhämtning av den åländska ekonomin.
- Inflationen beräknas bli negativ i år, -0,2 procent. Tack vare både permanenta och tillfälliga stödsystem minskar hushållens disponibla inkomster klart mindre än produktionen i år.
- Arbetslösheten har sjunkit drygt tre procentenheter sedan högsta noteringen på över 13 procent i maj. Framöver är dock utsikterna på arbetsmarknaden svaga och prognosen är att arbetslösheten sjunker långsamt framöver. På årsbasis väntas en arbetslöshet på 9,5 procent 2020 och 7 procent 2021. En växande långtidsarbetslöshet i takt med att tiden går från pandemiutbrottet är ett väsentligt problem.
- De åländska kommunernas samfundsskatter för 2019 ökade med cirka fyra procent. För 2020 bedöms samfundsskatterna sjunka med ungefär en femtedel och kommunernas samlade skatteinkomster med runt fem procent. I år beräknas summan av klumpsumman, skattegottgörelsen och lotteriskatten bli 242 miljoner euro (264 miljoner 2019) och sedan öka till cirka 280 miljoner euro 2021 då det nya finansiella systemet träder i kraft.
- Transportbranschen samt hotell och restaurangbranschen är de klart hårdast drabbade branscherna. Under det första halvåret tappade branscherna nästan hälften av sin omsättning och prognosen är att vi även då 2020 summeras kommer att se ett omsättningstapp i motsvarande grad.

Lönesumman har inte minskat fullt lika mycket, men sjönk ändå med 21 procent i transportbranschen och 34 procent i hotell och restaurangbranschen under årets sju första månader.

- Handelns omsättning väntas minska med cirka åtta procent i år. Minskningen beror för det första på de mycket låga oljepriserna under våren och för det andra på partihandeln som lidit svårt av minskad efterfrågan från rederier och kommersiella kök. Den totala minskningen mildras av att dagligvaruhandeln har haft en ökad omsättning under pandemin.

- Finansbranschen skiljer sig från ekonomin i stort och uppvisar starka resultat för det första halvåret.

Sveriges, Finlands och Ålands BNP-volymtillväxt 2012–2021

Källor: ÅSUB, SC, SCB, egna beräkningar.

*Preliminära beräkningar.

**Prognoser från Finansministeriet, Konjunkturinstitutet, samt ÅSUB.

Det allmänna ekonomiska lägets utveckling på Åland

	2017	2018*	2019*	2020**	2021**
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	1,8	-1,3	1,8	-16	9
Befolkningsförändring (antal personer)	275	300	95	120–170	20–100
Flyttningsnetto	234	291	83	130–160	20–100
Relativt arbetslöshetstal (%)	3,6	3,5	3,5	9,5	7
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	1,7	1,3	0,7	-0,2	1,0
Kort ränta (Euribor 3 månader, %)	-0,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5
Råolja (Brent, USD/fat)	54	71	64	42	49
EUR/SEK	9,64	10,26	10,59	10,50	10,20

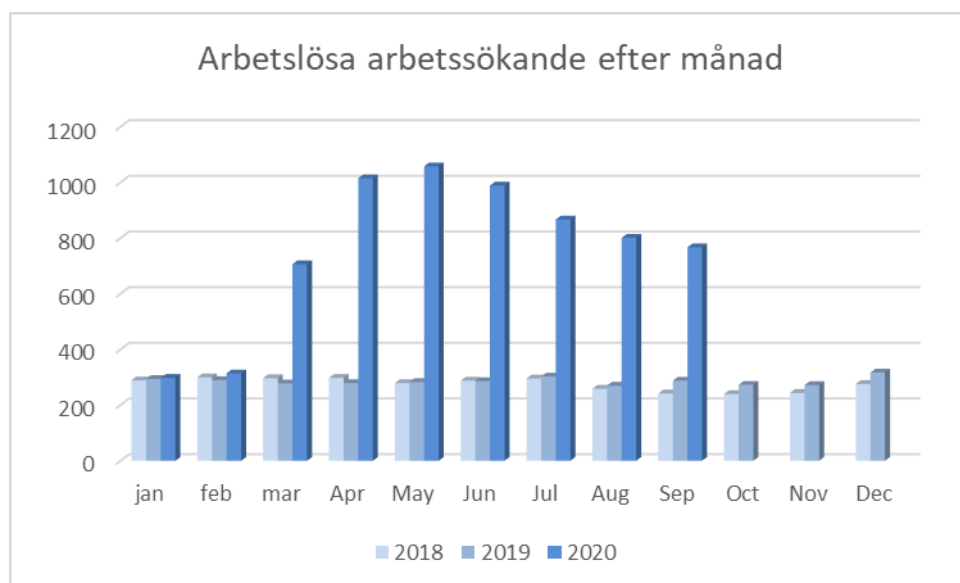
*) Preliminära siffror för BNP 2018–2019 **) Prognoser.

Källa: ÅSUB, egna beräkningar för BNP, ÅSUB (Befolkning, Arbetsmarknad, Priser). Befolkningsregistercentralen, Finlands bank, US Energy Information Administration. ECB.

Det allmänna ekonomiska lägets utveckling i Finland

	2017	2018	2019	2020**	2021**	2022**
BNP, md euro	226	234	241	233	242	250
Tjänster, volymförändring, %	2,6	2,4	1,2	-3,6	2,7	1,4
Industri, volymförändring, %	8,6	-2,0	3,7	-6,8	3,4	3,6
Arbetets produktivitet, förändring, %	3,0	-1,0	0,2	-0,6	1,8	1,5
Sysselsatta, förändring, %	1,1	2,6	1,1	-2,0	-0,5	0,5
Sysselsättningsgrad, %	69,6	71,7	72,5	71,2	71,0	71,5
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	7,4	6,7	8,0	8,2	8,0
Konsumentprisindex, förändring, %	0,7	1,1	1,0	0,4	1,2	1,4
Förtjänstnivåindex, förändring, %	0,2	1,7	2,1	1,7	2,5	2,0
Bytesbalans, md euro	-2,1	-4,0	-1,1	-1,2	-2,7	-1,5
Bytesbalans, i förhållande till BNP, %	-0,9	-1,7	-0,5	-0,5	-1,1	-0,6
Korta räntor (3 mån, Euribor), %	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3
Långa räntor (statens obligationer, 10 år), %	0,5	0,7	0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Offentliga utgifter, i förhållande till BNP, %	53,7	53,4	53,3	59,8	57,6	56,0
Skattegrad, i förhållande till BNP, %	42,9	42,4	42,2	41,9	42,7	42,3
Offentliga sektorns finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-0,7	-0,9	-1,0	-7,7	-5,0	-3,9
Statens finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-1,8	-1,2	-1,2	-7,2	-4,4	-3,2
Offentliga sektorns bruttoskuld, i förhållande till BNP, %	61,3	59,6	59,2	70,2	72,8	74,3
Statens skuld, i förhållande till BNP, %	46,8	44,9	44,2	53,3	55,6	56,6

Arbetslösa arbetssökande på Åland, månadsvis

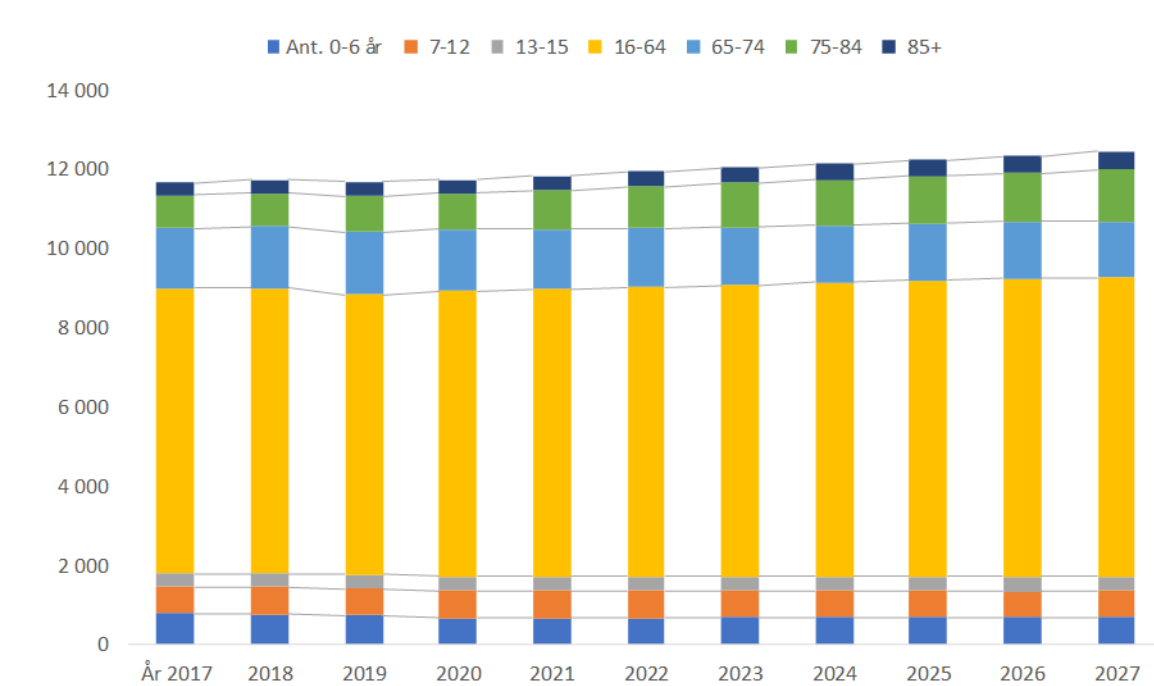
I september var **det relativa arbetslöshetsstalet på Åland** i genomsnitt 10,0 procent, jämfört med 3,5 procent i september ifjol. För kvinnorna var det relativa arbetslöshetsstalet 9,2 procent medan det var 10,8 procent för männen. I september var 0,7 procent av arbetskraften sysselsatta i sysselsättningsfrämjande åtgärder (sysselsättningsstöd, arbetsprövning/arbetspraktik eller i sysselsättningsfrämjande utbildning).

Ålands befolkning växte med 95 personer år 2019. Ökningen var ett par hundra personer mindre än 2018 och bara hälften så stor som 2000-talets medelnivå. Kvinnorna ökade med 86 och männen med

bara 9. Befolkningen ökade med 175 personer på landsbygden, men minskade med 64 i Mariehamn och 16 i skärgården. Befolkningstillväxten 2019 skedde i huvudsak i Jomala som hade den största ökningen både i absoluta tal och procentuellt. Därutöver fick också Lemland, Hammarland och Finström flera invånare. Sett till antalet minskade befolkningen mest i Mariehamn och procentuellt i Lumparland. Fyra kommuner hade födelseöverskott och lika många flyttningsöverskott.

Mariehamns invånarantal var preliminärt 11 762 i augusti 2020. En ökning med 83 invånare sedan 31.12.2019.

Mariehamns befolkning 2017–2019 och prognos 2020–2027

	År 2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Antal totalt	11 677	11 743	11 679	11 744	11 844	11 944	12 044	12 144	12 244	12 344	12 444
Ant. 0-6 år	786	776	747	686	687	689	691	691	693	695	697
7-12	674	694	676	687	684	693	678	674	670	663	664
13-15	332	334	355	366	371	345	358	360	375	369	362
16-64	7219	7208	7074	7186	7235	7309	7 363	7 417	7 456	7 513	7 538
65-74	1516	1543	1563	1557	1516	1476	1 452	1 437	1 446	1 444	1 433
75-84	816	850	914	909	984	1055	1 116	1 162	1 190	1 229	1 297
85+	334	338	350	353	367	377	386	403	414	431	453

Mål för mandatperioden

1. Staden stärks som hållbar bosättningsort och plats för företagande.

AKTIVITETER

Staden samverkar med aktörerna inom City Mariehamn med målet att utses till Årets stadskärna i Finland 2024.

En strategi för ökad inflyttning utarbetas.

Förberedande arbete inför Tall Ships Races 2021.

Staden utvecklar sin näringspolitik med fokus på avgiftspolitikerna i de kommunala bolagen.

Staden tar fram en strategi för kommande kommunreformer och kommunala samarbeten, i syfte att trygga stadens konkurrenskraft och centrala betydelse för Åland som helhet.

Staden arbetar aktivt tillsammans med landskapsregeringen och övriga aktörer för att stävja arbetslösheten, till exempel genom samordning av större investeringar och byggnadsprojekt.

Ett ärende gällande stadens markpolitik initieras.

2. Staden ska ha en stabil ekonomi.

AKTIVITETER

Sammanlagning av stadens serviceenheter.

Stadens organisationsstruktur ses över med syfte att effektivisera stadens verksamheter

Se "Planerade uppföljningar och utvärderingar" och "Rapporteringsplan till nämnden" nedan.

Fortsatt implementering av förbättrad funktionalitet i stadens elektroniska upphandlingsverktyg samt fortsatta förvaltningsgemensamma utbildningsinsatser i upphandlingsfrågor.

En fördjupad ekonomisk analys, inklusive verksamhetsjämförelse med andra orter, genomförs varefter övergripande målsättningar för stadens ekonomi tas fram.

Stadens fastighetsnyttjande ses över och ett optimeringsarbete för förvaltningen inleds.

Budgetprocessen utvecklas.

Policydokumenten gällande stadens ägarpolitik- och styrning uppdateras.

3. Personalen är vår viktigaste resurs.

AKTIVITETER

Fortsätta förbättra åtkomsten till stadens IT-system och införa full PC-miljö, utöka trådlösa nätåtkomsten i stadens fastigheter, förnya stadens servrar, programvaror och kommunikationsutrustning samt fortsätta bygga ut förvaltningsnätet. I bruktagandet av ny plattform för staden hemsida.

I enlighet med Jämställdhetslagen ämnar staden att under 2021 genomföra en lönekartläggning för att förebygga lönediskriminering på grund av kön samt skapa en utgångspunkt för vidare arbete med att genomföra stadsfullmäktiges beslut 114 §, 26.09.2017 om att staden ska ha 100% jämställda löner.

HBTQIA-certifiering med syfte att samtliga sektorer certifieras 2021–2023.

Utbildningstillfällen ordnas för stadens chefer. Syftet med utbildningstillfällen är bland annat för att stärka personalens välmående.

Staden uppmuntrar personalen till friskvård och andra aktiviteter som gynnar hälsan. Aktiviteter ordnas främst med aktörer från den privata - och tredje sektorn.

Upphandlingen av ett HR system fortsätter 2021. Målsättningen är att digitalisera flera av nuvarande manuella processer för att upprätthålla stadens som attraktiv arbetsgivare samt underlätta för medarbetarna och cheferna.

Medarbetarundersökning för stadens samtliga anställda inplaneras till slutet av 2021.

Ett riktat personalstrategiskt program med åtgärder ska genomföras inom stadens äldreomsorg. Personalchefen ansvarar för projektet som utformas och genomförs i samarbete med äldreomsorgschefen och den övriga personalen inom äldreomsorgen.

4. Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla med utvecklingsfokus på den åldrande befolkningen.

AKTIVITETER

Planering av bostäder för den äldre befolkningen prioriteras.

5. Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

AKTIVITETER

Förtroendevalda erbjuds utbildningsinsatser.

Kommuninvånarnas behov och önskemål gällande den service staden erbjuder utreds.

En kommitté för digital transformering tillsätts med uppdraget att göra en nulägesanalys och uppdaterad målbeskrivning (ramverk) gällande stadens digitaliseringsmål samt gör en plan och kalkyl för förverkligandet.

6. Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande med utvecklingsfokus på barn och unga.

AKTIVITETER

De interkommunala skolavtalen uppdateras i syfte att skapa långsiktighet och förutsägbarhet för samtliga parter.

7. Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljö- och klimatfrågor samt cirkulär ekonomi i hela koncernen.

AKTIVITETER

Bilansvändningen i stadens verksamhet kartläggs och förslag utarbetas till gemensamma principer och eventuell pool-lösning.

En konkretisering av implementeringen av stadens miljöprogram tas fram.

Nyckeltal

Titel	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021
Unika sidvisningar mariehamn.ax	525 653	540 000	540 000
Besvarade samtal av telefonist	58 049	56 500	57 500
Leverantörsfakturor totalt via attestprogrammet	26 921	27 369	22 520
därav e-leverantörsfakturor	8 857	10 157	8 710
Fakturor totalt	33 393	32 896	28 300
därav e-fakturor	13 474	11 303	12 390
Löneutbetalningar	18 650	19 500	18 500
Personer som slutat sin anställning	35	35	30
Varav ålderspension	25	20	20
Kostprestationer totalt i stadens kosthåll	890 000	920 000	950 000
Ekologiska livsmedel andel i %	23,0%	30,0%	30,0%
Yta m ² som städas (per 31.12)	50 100	50 891	50 500

Personal

Nämndens personalbudget bygger på att 125,95 årsarbeten skall förverkligas. Jämfört med budget år 2020 innebär detta en utökning med 1,10 årsarbeten.

Planerade uppföljningar och utvärderingar

I mitten av december 2020 planeras en första version av ett uppdaterat förslag till direktiv för intern kontroll vara färdig. I januari/februari 2021 fortsätter sedan behandlingen i stadsstyrelse och nämnder. Därefter kommer stadsfullmäktige ta ställning till förslaget. Förutom detta har stadsledningen omnämnt ett antal utredningar såsom aktiviteter, och som uppföljningar i "Rapporteringsplan till nämnden".

Rapporteringsplan till nämnden

Följande rapporter planeras att genomföras:

- Bokslut 2020 i maj. I den kommer det bland annat framgå den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen inom kommunens område.
- Tertiäluppföljning 1 till och med april 2021 i juni och
- tertiäluppföljning 2 till och med augusti 2021 i oktober.

Eventuell ändring av tidsplanen för budgetprocessen inför 2022 och ekonomiplan 2023–24, beslutas av stadsfullmäktige i början på 2021.